Uradni list
Evropske unije

SL
Serija L

2026/2329

23.10.2026

PRIPOROČILO KOMISIJE (EU) 2026/2329

z dne 21. oktobra 2026

o spremljanju prisotnosti N-nitrozaminov v živilih

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Evropska agencija za varnost hrane (v nadaljnjem besedilu: Agencija) je leta 2023 sprejela mnenje o tveganjih za zdravje ljudi, povezanih s prisotnostjo N-nitrozaminov v živilih ([1]). Agencija je v tem mnenju ocenila deset rakotvornih N-nitrozaminov, za katere je znano, da se pojavljajo v živilih, in sicer N-nitrozodimetilamin, N-nitrozometiletilamin, N-nitrozodietilamin, N-nitrozodipropilamin, N-nitrozodibutilamin, N-nitrozometilanilin, N-nitrozosarkozin, N-nitrozomorfolin, N-nitrozopiperidin in N-nitrozopirolidin. Ugotovila je, da stopnja izpostavljenosti (MOE) za deset rakotvornih N-nitrozaminov pri višjih ravneh izpostavljenosti pomeni tveganje za zdravje.

(2) Agencija je priporočila, da se zbere več podatkov o pojavnosti desetih rakotvornih N-nitrozaminov v predelanem mesu in drugih predelanih živilih ter na proizvodih, kuhanih na različne načine, z dodatkom nitratov (E 251–252) in nitritov (E 249–250) kot aditivov za živila ter brez njih. Priporočila je tudi, da se pridobijo podatki o morebitni pojavnosti rakotvornih N-nitrozaminov, ki niso vključeni med navedenih deset rakotvornih N-nitrozaminov, v živilih. Poleg tega je priporočila, da se opravi nadaljnje delo za standardizacijo občutljive analizne metode za količinsko opredelitev hlapnih in tudi nehlapnih rakotvornih N-nitrozaminov v različnih živilskih proizvodih. Nazadnje je Agencija priporočila, da se zbere več informacij o dejavnikih, ki vodijo do razmeroma visokih ravni N-nitrozaminov v nekaterih živilih, da se lahko opredelijo ukrepi, ki preprečujejo ali zmanjšujejo prisotnost N-nitrozaminov v navedenih živilih.

(3) Rezultati spremljanja N-nitrozaminov bi morali biti zanesljivi in primerljivi, zlasti pa je pomembno, da ima analizna metoda nizko mejo določljivosti (v nadaljnjem besedilu: LOQ). Zato je primerno pripraviti priporočila o vzorčenju in analiznih metodah.

(4) Poleg tega je primerno priporočiti spremljanje N-nitrozaminov v živilih in opredelitev dejavnikov, ki povzročajo njihove visoke ravni, ter zbrati več informacij o priporočenih ukrepih, ki jih je treba sprejeti za preprečevanje ali zmanjševanje prisotnosti N-nitrozaminov v teh živilih –

SPREJELA NASLEDNJE PRIPOROČILO:

(1) Države članice bi morale v sodelovanju z nosilci živilske dejavnosti spremljati pojavnost N-nitrozaminov ali vsaj desetih rakotvornih N-nitrozaminov v živilih, zlasti v soljenih mesnih proizvodih, predelanih ribah, alkoholnih pijačah, predelani zelenjavi, predelanih žitih, mleku in mlečnih proizvodih ter fermentiranih, piklanih in začinjenih živilih.

(2) Priporoča se, da se vzorčenje za namene spremljanja izvede v skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 333/2007 ([2]). Analizne metode bi morale temeljiti na tandemski masni spektrometriji (MS/MS) v povezavi s tekočinsko (LC-MS/MS) ali plinsko kromatografijo (GC-MS/MS). Kadar se uporablja merilnik toplotne energije ali druge analizne metode, bi morali biti na voljo dokazi, da navedene metode zagotavljajo zanesljive rezultate za posamezne N-nitrozamine.

([1]) Odbor EFSA CONTAM (Odbor EFSA za onesnaževala v prehranski verigi); Scientific Opinion on the risk assessment of N-nitrosamines in food (Znanstveno mnenje o oceni tveganja N-nitrozaminov v živilih). *EFSA Journal* 2023;21(3):7884, 278 str., https://doi.org/10.2903/j.efsa.2023.7884.

([2]) Uredba Komisije (ES) št. 333/2007 z dne 28. marca 2007 o določitvi metod vzorčenja in analitskih metod za nadzor vsebnosti elementov v sledovih in onesnaževal iz predelave v živilih (UL L 88, 29.3.2007, str. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/333/oj).

(3) LOQ bi morala biti nižja od 1 µg/kg za ugotavljanje prisotnosti vseh desetih rakotvornih N-nitrozaminov, razen N-nitrosarkozina, in ne višja od 5 µg/kg za druge N-nitrozamine. Za N-nitrosarkozin bi morala biti LOQ čim nižja.

(4) Države članice bi morale v sodelovanju z nosilci živilske dejavnosti izvajati preiskave za opredelitev dejavnikov, ki vodijo do visokih ravni N-nitrozaminov v živilih, in zbirati informacije o ukrepih, ki jih je treba sprejeti za preprečevanje ali zmanjšanje prisotnosti N-nitrozaminov v zadevnih živilih.

(5) Države članice in nosilci živilske dejavnosti bi morali Agenciji zagotoviti pridobljene podatke za njihovo zbiranje v enotni zbirki podatkov v skladu z zahtevami iz navodil Agencije o standardnem opisu vzorca (Standard Sample Description – SSD) za živila in krmo ter dodatnimi posebnimi zahtevami Agencije glede poročanja ([3]). V primeru predelanega mesa in drugih predelanih živil bi morali poročati, ali so bili nitrati ali nitriti uporabljeni kot aditivi za živila. V primeru poročanja o vsoti desetih rakotvornih N-nitrozaminov bi morala biti poleg ravni posameznih N-nitrozaminov sporočena vsota koncentracij na spodnji meji za posamezne N-nitrozamine.

V Bruslju, 21. oktobra 2026

Za Komisijo
Olivér VÁRHELYI
član Komisije

([3]) https://www.efsa.europa.eu/en/call/call-continuous-collection-chemical-contaminants-occurrence-data-0.